

Čtvrtek 8. listopadu 2018

8:30–9:00 Registrace

9:00–9:20 Úvodní slova organizátorů

9:20–10:20 Alan McCully: Výročí, identita, dějepis

10:20–10:40 Coffee break

10:40–12:00 PANEL 1

Teorie

Co je to paměť a proč by se jí společenské vědy měly zabývat? Jaké jsou současné sociální rámce paměti a jak se o klíčových dějinných okamžicích diskutuje v rámci politického provozu? Jak se proměňují paměťová studia a jak je lze využít ve školním vzdělávání? Úvodní blok vymezí základní teorie v oblasti memory studies, jejich genezi od Maurice Halbwachse po současné badatele a přiblíží pluralitu těchto konceptů.

Moderátor: Jaroslav Pinkas

Miloš Havelka: Existují symbolická centra české politické kultury?

Kamil Činátl: Proč a jak zkoumat paměť?

Hana Havlůjová: Paměť jako jeden z teoretických konceptů historického vzdělávání

10:40–12:00 WORKSHOP

Roman Anýž a Peter Sokol: "Kolik osmiček znáš, tolik máš jedniček"

Které události si vlastně připomínáme ve školní výuce? Podle čeho určujeme jejich důležitost? Proč o tom či onom učíme? Co konkrétně chceme u žáků rozvinout? Jak víme, co jsme své žáky naučili? Jak využít koncept historické gramotnosti pro plánování efektivní výuky dějepisu?

Workshop je určen především učitelům a je zaměřen na způsob, jakým vybíráme vhodná témata do výuky a nakolik jsou naše výběry skutečně promyšlené. Nabídneme vám konkrétní příklady plánování výuky, podíváme se na příklady zahraničních tematických plánů a cílů výuky. Zamyslíme se i nad efektivními způsoby ověřování učebního pokroku našich žáků.

12:00–13:00 Oběd

13:00–14:40 PANEL 2

Hledání/Mapování vzpomínkového kánonu

Jaké obrazy si spojujeme s roky 1918, 1938, 1948 a 1968? Jak jsme vzpomínali na Jana Husa ve výročním roce 2015? Jaké dějiny vnáší do veřejného prostoru římskokatolická církev? Jak se mnichovská krize zobrazuje ve filmu a co to znamená pro kulturní paměť?

Empiricky orientovaný panel nabídne sondy do konkrétních praktik spojených s výročním vzpomínáním. Zohlední přitom různá paměťová média (fotografie, film, literatura). Jednotlivé příspěvky společně exponují obecnější otázky po povaze politiky paměti zaměřené na výročí a po vzpomínkovém kánonu české kulturní paměti.

Moderátor: Kamil Činátl

Čeněk Pýcha: Digitální paměť? Česká místa paměti na internetových platformách

Kateřina Sixtová: 600. výročí upálení Jana Husa a česká vzpomínková kultura
Michal Sklenář: Projekt Mene Tekel, rekonstrukce korunovace a repatriace - příklady výkladu dějin a současnosti v pražské katedrále
Jaroslav Pinkas: Mnichovská dohoda v historickém filmu: od mnichovské zrady k mnichovskému mýtu

13:10–14:40 **WORKSHOP**

Alan McCully: Controversial historical issues in the classroom

Ústředním tématem workshopu bude učitel jako hybná síla změn v historicky a názorově rozdělených společnostech. Učitel zde může být buď tím, který se riziku vyhne, který bude riziko omezovat, nebo tím, kdo riziko ponese (Kitson and McCully, 2005). Workshop prozkoumá:

- 1) Takové kontextuální vlivy v úrovni politiky, kurikula, škol a na osobní úrovni, které povzbuzují ochotu podstoupit nebezpečí.
- 2) Pedagogické rysy efektivního podstupování rizika, které napomáhá zapojení žáků ve třídě, a tím pádem vytváří pro mladé lidi podmínky vhodné pro jejich vlastní ujasnění si kontroverzních témat.

14:40–15:00 **Coffee break**

15:00–16:40 **PANEL 3**

Netradiční perspektivy

Každé společenství přistupuje k minulosti specifickým způsobem, vytváří si své stereotypní představy, vzpomínkové zvyklosti i ustálené historické interpretace, vyplývající z aktuálních společenských rámců. Autoři, věnující se odborně studiu české a slovenské historické paměti a kulturní identity, se na několika příkladech pokusí odpovědět na otázku, jak shodně nebo různě lze připomínat symbolické události českých, respektive česko-slovenských dějin.

Moderátor: Tereza Vávrová

Klára Kohoutová: Etnicky kódovaná místa paměti ve veřejném prostoru v České republice a na Slovensku

Martin Váňa: “Říš Rakouská nezahyne” aneb je 28. říjen Dnem hanby?

Petra Švardová: Spomienkové akty Dňa víťazstva v Československu pred a po roku 1989

15:00–16:40 **PANEL 4**

Proměny vzpomínkové kultury v historické perspektivě

Politické ideologie jsou jedním z významných sociálních rámců, který v minulosti ovlivňoval vzpomínkovou praxi. Autoři si kladou otázku, jakými způsoby byla v minulosti instrumentalizována historická výročí. Svě odpovědi budou formulovat na základě případových studií pomníků, pořadů pro děti nebo oficiální normalizační stranické historie.

Moderátor: Ondřej Matějka

Lenka Dobešová: Významná výročí a rozhlasový večerníček

Josef Märk: Didaktická perspektiva pomníku padlých 1. sv. války

Jaroslav Šebek: Připomínání historických výročí jako politický nástroj v prvních letech normalizace

Jakub Štofanič a Lucie Merhautová: Po stopách T. G. Masaryka

od 19:30 **Doprovodný program**

Národní tragédie. Filmová vyprávění o mnichovské krizi

Mnichovská krize patří k významným místům české kulturní paměti. Její odraz najdeme v celé řadě filmů a televizních seriálů. Přednáška nabídne komentované ukázky, jež budou ilustrovat proměny zobrazování této historické události. Jak se (ne)liší „normalizační“ obrazy mnichovské krize od těch současných? V jakých žánrech se obraz Mnichova objevuje? Proč vzpomínáme na Mnichov jako na národní tragédii?

Na komentované pásmo filmových ukázek naváže diskuse, ve které vystoupí historik a didaktik Jaroslav Pinkas, historik Ivan Šedivý, dokumentarista Miloslav Kučera a performer Ondřej Bělíca. Diskusi moderuje Kamil Činátl. Večer je součástí doprovodného programu konference Dějiny ve veřejném prostoru. Česká společnost a historická výročí.

Pátek 9. listopadu 2018

9:00–10:40 **PANEL 5**

Vzpomínková kultura a škola

Připomínka řady historických výročí je spojena s potřebou společnosti poučit se z minulosti. Jak však tomuto úkolu rozumíme? Jako občané, rodiče, historici, ale také historičtí aktéři? A jak mu rozumíme jako učitelé, na jejichž schopnosti vytvářet z připomínky minulých událostí vzdělávací příležitost pro nejmladší generace zvláště záleží?

Moderátor: Hana Havlůjová

Jaroslav Najbert: Jak se učitelé "vyrovnávají s minulostí"?

Jakub Vrba: Opakování dějin a hrozba návratu komunismu

Michal Schuster: Připomínání holocaustu Romů prostřednictvím osudu obětí

Viola Jakschová: Připomínka nacistické perzekuce obyvatel českých zemí po roce 1989

10:40–11:00 **Coffee break**

11:00–12:40 **PANEL 6**

Vzpomínková kultura a masmédia

Masová média mají významnou úlohu při spoluutváření našich představ o dějinách. Historická výročí jsou pravidelně provázána různými pořady i anketními otázkami typu „co se stalo v roce...?“. Čím bylo a je charakteristické právě připomínání významných událostí v televizi nebo časopisech? A co tato potřeba mediální aktualizace minulosti vypovídá o české společnosti i médiích samotných?

Iveta Coufalová: Vrtěti výročími - vrtěti dějinami?

Způsoby připomínání historických výročí v časopisu Dějiny a současnost v letech 1959–1969 aneb „Public history“ mezi (vlasti)vědou a ideologickou propagandou

David Klimeš: Osudové osmičky a média

Michal Šmíd a Kamil Kunc: Jak známe naše “osmičková” výročí? Co vypovídají průzkumy veřejného mínění o historickém povědomí

Vojtěch Ripka: Selhání škol v dějepise? Představy o historickém vzdělávání podle průzkumů a médií

11:00–12:40 **PANEL 7**

Příklady praxe mimoškolního vzdělávání

Připomínání významných historických osobností a událostí má své tradiční institucionalizované formy v podobě televizních pořadů, proslovů ústavních činitelů nebo školní výuky. V panelu se představí zástupci různých sdružení a organizací, které zpřítomňují minulost prostřednictvím méně tradičních edukativních forem a médií. Panel nabídne sdílení praktických zkušeností i zamyšlení nad otázkami, jakými způsoby lze minulost znovu prožívat za aktivní spoluúčasti publika?

Moderátor: Josef Märc

Jana Cindlerová: Minulost jako dramatická přítomnost

Marie Zimmermannová: Historie v edukačních programech o křesťanských kostelích

Michal Kurz: Dějiny na procházce: vzdělávání ve veřejném prostoru pohledem Historických dílen FF UK

Kateřina Šobáňová: Poledne

12:40–13:00 **Coffee break**

13:00–14:40 **PANEL 8**

Města, muzea a výročí

Panel se zaměřuje na vztah historické paměti a místních komunit. Autoři příspěvků se ptají po institucích, jež lokální vzpomínání akcelerují, a jsou tak médii paměti. Z mapy paměti města autoři a autorky vybrali především muzea. Příspěvky hledí jak do minulosti – jak se vrstvily jednotlivé paměti, tak zohledňují praktický charakter a představují i některé vize, jak by instituce paměti mohly ve městech komunikovat.

Moderátor: Čeněk Pýcha

Jakub Jareš: Město, muzeum a dějiny: příležitosti a limity pro vystavování dějin v místních muzeích

Mikuláš Kroupa: Paměť národa v bunkrech pod Stalinem

Anna Kolářová: Oslavy výročí města jako příležitost ke konstrukci lokální identity

Kristýna Pinkrová: Jak si připomínáme historická výročí na maloměstě

14:40 **Závěr konference**